



**TÜSİAD**

**YÖNETİM KURULU BAŞKANI**

**ÜMİT BOYNER'İN**

**“TÜRKONFED 16. GİRİŞİM VE İŞDÜNYASI ZİRVESİ”**

**AÇILIŞ KONUŞMASI**

**14 Aralık 2012**

**Sheraton Oteli, Ankara**

**TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR**

**İstanbul:** Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye  
**Ankara:** İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye  
**Brüksel:** 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium  
**Washington D.C.:** 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA  
**Berlin:** Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany  
**Paris:** 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

**Tel:** +90 (212) 249 19 29  
**Tel:** +90 (312) 468 10 11  
**Tel:** +32 (2) 736 40 47  
**Tel:** +1(202) 776 77 70  
**Tel:** +49 (30) 288 786 300  
**Tel:** +33 (1) 44 43 55 35  
[www.tusiad.org](http://www.tusiad.org)

**Faks:** +90 212 249 13 50  
**Faks:** +90 (312) 428 86 76  
**Faks:** +32 (2) 736 3993  
**Faks:** +1 (202) 776 77 71  
**Faks:** +49(30) 288 786 399  
**Faks:** +33 (1) 44 43 55 46

**e-mail:** [tusiad@tusiad.org](mailto:tusiad@tusiad.org)  
**e-mail:** [ankoffice@tusiad.org](mailto:ankoffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [bxloffice@tusiad.org](mailto:bxloffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [usoffice@tusiad.us](mailto:usoffice@tusiad.us)  
**e-mail:** [berlinoffice@tusiad.org](mailto:berlinoffice@tusiad.org)  
**e-mail:** [parisoffice@tusiad.org](mailto:parisoffice@tusiad.org)

Sayın Bakanım, Değerli Katılımcılar, Saygıdeğer Basın Mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. TÜRKONFED'in 16. Girişim ve İş Dünyası Zirvesi toplantısı benim TÜSİAD Başkanı olarak son defa katıldığım zirve. Burada sizlerle birlikte olmaktan büyük mutluluk duyuyorum. Zirve için emeği geçen herkese ve ev sahiplerimiz Ankara Genç İşadamları Derneği'ne ve İÇASİFED'e teşekkürlerimi sunuyorum.

Değerli Katılımcılar,

Ülkemizin farklı bölgelerindeki "Sanayici ve İşadamı Dernekleri"nin güç birliği yapma arayışı ile başlayan SİAD hareketinin, 17 Ekim 1997 tarihinde, İstanbul'da TÜSİAD'ın ev sahipliğinde ilk zirvesini gerçekleştirmesinin üzerinden 15 yıl geçmiş. O ilk zirvemizde, SİAD'lar olarak, amacımızı "yurt sathına yayılmış, bağımsız ve gönüllü sanayici ve işadamlarının sesini, kamuoyuna, meclise ve hükümetlere duyurmak, ulusal ve bölgesel kalkınmaya katkıda bulunacak projeler üretmek" olarak tanımlamıştık.

Bu güç birliği, önce bölgesel ve sektörel platformlara, ardından da Konfederasyona dönüşerek, 2014 yılında 10. yılını kutlayacağımız TÜRKONFED'i oluşturdu. Konfederasyonumuzun, son birkaç senedir, TÜSİAD olarak bizim de büyük önem verdiğimiz, federasyon yapılarının güçlendirilmesi projesi ile idari kapasite açısından da çok daha sağlam bir seviyeye gelmeye başladığını, hem bölgelerimizde, hem kamuoyunda, hem de kamuda etkinliğinin giderek arttığını kıvançla görüyoruz.

(40 yılını geride bırakan bir iş dünyası temsil örgütünün başkanı olarak ifade etmek istediğim şu: Biz temel varlık sebebimizi iki ana hedefe dayandırdık: Birincisi kalkınmamızı hızlandıracak, ekonomik kalkınmaya paralel olarak sosyal kalkınma ve toplumsal gelişimi sağlayacak vizyonu oluşturmak. İkincisi bu vizyonu hayata geçirmek için atılması gerektiğine inandığımız adımları ve çözüm önerilerimizi, tabii bilimsel ve analitik temeller üzerinde ortaya koyarak, kamuoyunda ve ülke yönetimi nezdinde savunmak. Bu iki ana amacın bizim temel sorumluluğumuz olduğuna inandık, varlık nedenimiz olarak belirledik. Bugün de bu amaçlar doğrultusunda inançla çalışmaya devam ediyoruz.

Bizim TÜRKONFED projesine başından itibaren destek vermemizin temel felsefesinde de işte bizimle birlikte bu amacı taşıyan, farklı bölge ve sektörlerdeki iş dünyası temsil örgütleri ile güç birliği yapma, hep birlikte ülkemizi gelişmiş ülkeler seviyesine taşıyacak yolda vizyonlarımızı paylaşma hedefimiz var.

Biz iş insanları olarak, tarih boyunca, toplumun ve dünyanın farklı kesimleri ile en fazla ilişki ve iletişim içinde olan, yeniliklere en açık kesimlerden birini oluşturuyoruz. Bu bize, toplumun ilerlemesi, ülkenin kalkınması yolunda önemli sorumluluklar da yüklüyor. Bugün farklı kentlerimizden pek çok iş insanımız burada. Hepimiz kentlerimizin gelişimine baktığımızda, yaratılan

katma değerin, istihdamın, rekabetçiliğin yanı sıra kültürün, sanatın, bilimin, sporun, mimarinin gelişiminde de, o kentın iş insanlarının vizyonu ve desteğinin önemli katkı sağladığını görüyoruz. Bu sorumlulukla, gelişimin önündeki tıkanıklıkları ve sorunları tespit etme, bunların giderilmesine yönelik çözüm üretme ve bu amaçla örgütlenmeyi de görev biliyoruz. Ben, bu anlamda, iş dünyasının bağımsız ve gönüllü örgütlenmesini ve katılımcılığının artmasını, hem katılımcılığın demokrasiler için vazgeçilmezliği, hem de kalkınmaya sağlanacak katkı açısından çok nemiyorum.

Bugün burada sunumu yapılacak olan, Orta Gelir Tuzağı Raporu da, aslında, TÜRKONFED'in, yani, bölgesel ve sektörel düzeyde iş dünyası temsil örgütlerinin bir araya gelerek örgütlenmelerinin ne kadar doğru bir proje olduğunu bir kez daha ortaya koyuyor.

Orta gelir tuzağı konusuna, 19 Ocak 2012 tarihli TÜSİAD Genel Kurul konuşmamda şu şekilde değinmiştim;

*“Biliyoruz ki geçmiş başarılar, krizin yeni bir küresel ekonomi yapılanmasına doğru evrildiği sırada başarının garantisi olamıyor. Önümüzde zorlu, g kararların verilmesini ve alınan kararların elik gibi bir iradeyle uygulanmasını gerektiren bir dönem olduğu kanısındayız.*

*Türkiye bugün alacağı kararlarla dünya ekonomisindeki birinci sınıf ekonomilerden birisine sahip olmakla “orta gelirli ülke” tuzağına düşmek arasında tercihini ortaya koymuş olacaktır.*

*Yıllardan beri hedefimiz Türkiye'nin “orta halli” “orta demokrasili” bir ülke konumuna kilitlenmemesini sağlamak oldu. Çalışmalarımızı hep bu hedefi gözeterek tasarladık ve uygulamaya geçirdik.”*

TÜRKONFED raporunun da haklı olarak sorduğu gibi: Hangi Türkiye? İşte bu soru, aslında bizim yıllar önce iş dünyası temsil örgütleri olarak bir araya gelmemizle oluşan ortak g ve akıl birliğine çok daha hassasiyetle kulak verilmesi gerektiğini ortaya koyuyor. Bu raporun ve devamında çıkacak ikinci raporun çıktılarını kamunun yanı sıra bölgesel federasyonlarımızın dikkatle ele alıp, bu yönde stratejilerin geliştirilmesine katkı sağlayacaklarına inanıyorum.

Biliyorsunuz son yıllarda TÜSİAD olarak çalışmalarımızın ana temasını verimlilik esaslı sürdürülebilir büyüme oluştırmakta. Bu açıdan orta gelir tuzağı kavramı, bizim nazarımızda bu tema içinde tartışılması gereken bir konu.

Eminim raporun tanıtımı sırasında, raporun değerli yazarları bu kavramı derinlikli bir şekilde bize açıklayacaklardır. Ancak, burada, konuya TÜSİAD olarak bakış açımızı sunmadan önce, ben de, orta gelir tuzağına ilişkin dar kapsamlı bir tanımlama yapmak istiyorum.

İktisat literatürüne göre “orta gelir tuzağı”, bir yandan sıradan ürünlerde düşük gelir-düşük ücret yapısındaki ülkelerle, diğer yandan da teknoloji yoğun ürün ve hizmetlerde yüksek becerilere sahip sıradışı ürün üreten ülkelerle rekabet etmeye çabalarırken, uzun dönemler boyunca bu konuma takılıp kalmak olarak tanımlanabilir. Literatürün orta gelir tuzağının değerlendirilmesine dair bazı niceliksel kriterleri de mevcut. Bu değerlendirmeler, kişi başına gelirin mutlak değer olarak belli bir eşik değere yaklaşmasına veya ABD kişi başı milli gelirine oran olarak belli bir yüzdenin yakalanmasına, ya da imalat sanayinin toplam katma değer içindeki payının belirli bir oranı bulmasına dayalı olarak yapılabiliyor.

Bunlardan belki de hepimizin en iyi bildiği, kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla rakamı. Bu ölçüte göre, son yıllarda TÜİK verileri bize ülkemizin hızlı bir gelişme gösterdiğini ifade ediyor. Özellikle, 2001 krizi sonrası dönemde, 2002 yılında 3,492 dolar olan kişi başına gayri safi yurtiçi hasıla rakamı, on sene içerisinde 3 katı artarak, 2011 yılında 10,469 dolara yükseldi. Bu rakam, 2005 yılı sabit fiyatlarıyla satın alma gücü paritesi olarak hesaplandığında, 10,000 doların biraz üzerinde bir değere denk geliyor. Bu açıdan baktığımızda son on yılda oldukça güçlü bir ekonomik performans gösterdiğimiz aşıkâr, ama sanırım biraz önce bahsettiğim niceliksel ölçütlere göre henüz orta gelir tuzağının aşılabilirdiği eşik değerden oldukça uzaktayız. Dolayısıyla, hızlı bir biçimde, 2005 yılı sabit fiyatlarıyla satın alma gücü paritesi cinsinden ifade edilen kişi başı milli gelirimizi %50'nin üzerinde artıramazsak, orta gelir tuzağına yakalanmış olacağız gibi gözüküyor.

Elbette, 2000li yıllar öncesinde kişi başına nominal dolar cinsinden gelirin 5,000 dolar düzeyine bile çıkamadığına dikkat edersek, bugün orta gelir tuzağı riskiyle karşılaşacak hale gelmemiz de önemli bir başarı.

2000'li yıllar ekonomi yönetimi anlamında, geçmiş dönem başarısızlıklarının iyi tahlil edilerek programlar ortaya konulan, uyumlu bir yönetim yapısının tesis edildiği ve siyasi açıdan istikrarın sağlandığı bir dönem olmuştur.

Kriz sonrası, 2002-2007 döneminde, Türkiye'de mali disiplin sağlanmış, enflasyon rakamları tek hanelere düşürülmüş, kamu maliyesi, bankacılık, sosyal güvenlik ve sağlık alanlarında önemli reformlar gerçekleştirilmiş, AB müktesebatına uyumda tarihi bir düzey yakalanmıştır.

2007 sonrasında, yavaşlamaya başlayan dünya ekonomisi, kamu maliyesinde zayıflama, mikro reform iştahında azalma, küresel finansal istikrar sorunlarına bağlı olarak dış fon girişinde yavaşlama ve nihayetinde büyüme döngüsünün yapısı büyümenin finansmanı ile ilgili sorunları gündeme getirmiştir. 2007 yılından itibaren somutlaşan büyümenin finansmanı problemi aslında bugünlere kadar süren bir sorun alanı olarak önümüzde durmaktadır. Bu temel dönemlere, milli gelir büyümesi anlamında baktığımızda ise, en istikrarlı büyüme döneminin 2002-2006 yılları arasında yakalandığı görüyoruz. Son elli yılda ortalama %5 civarında olan milli gelir büyüme hızı, bu dönemde %7.2'ye yükselmiştir.

Ayrıca, 2000-2006 dönemi, büyümede oynaklığın en düşük değeri alması açısından da dikkat çekicidir. 2008-2009 yıllarında küresel krizin etkisiyle gerileyen büyüme, krizden çıkışla büyük bir hızla toparlanmış ve 2011 yılında Türkiye küresel ölçekte dikkat çeken büyüme oranları yakalamayı başarmıştır.

Aslında 2008-2009 yıllarında küresel krizin etkilerine maruz kalmasaydık büyük ihtimalle, son on yıllık dönemde %7'lere kolayca yaklaşan bir performans yakalamış olacaktık.

Ancak, burada bu son döneme referansla, istikrarlı büyümenin önemine bir kez daha vurguda bulunmak istiyorum. Eğer, son elli yılda yine ortalama %5 büyüme sağlayıp, bunu ortalamadan sapsmaları asgaride tutarak, daha istikrarlı bir büyüme yapısında gerçekleştirebilseydik, ulaştığımız ekonomik büyüklük bugünkü ile aynı kalmakla beraber, ekonominin uzun dönem potansiyeli çok daha güçlü olabilirdi. Çok daha az yapısal sorunla mücadele etmek zorunda kalırdık ve çok daha büyük sermaye ve tasarruf birikimleri sağlamış olurduk.

Bu bakımdan, bize göre orta gelir tuzağından çıkışın en önemli aracı ekonomik istikrardır. Hepimiz biliyoruz ki, krizlerde kaybedilen enerji ve kapasite, uzun dönemli birikimler ve potansiyel için büyük tehdit oluşturmaktadır ve sürdürülebilirlik, istikrar açısından kritiktir. Özellikle, son birkaç yıldır karşı karşıya kaldığımız, cari dengenin sürdürülemez boyutlara ulaşması sorunu, sürdürülebilirlik ve istikrar arasındaki ilişkiyi açıkça bir kez daha gözler önüne seriyor.

Bugün, Orta Vadeli Programda %3.2 olan 2012 yılı büyüme hedefini tutturaktan uzaklaşır durumda görünmemizin, küresel kriz ortamı yanısıra, en büyük nedeni sürdürülebilirliğini gözden kaçırdığımız ekonomik döngüleri yönetmekte zorlanmamızdır.

Elbette, makro istikrar orta gelir tuzağından kaçış için gerekli bir koşul. Ama yeterli değil. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından ortaya konulan insani gelişmişlik endeksi sonuçları, bu tespitin en güçlü kanıtı durumundadır.

OECD ülkeleri içinde Türkiye'nin yerini son 30 yıldır en alt sırada konumlandıran endeks çalışması, 2000 sonrası sağlık ve gelir alt bileşenleri açısından diğer OECD ülkelere yakınsamaya işaret ederken, eğitim açısından uzaklaşma işaretleri ortaya koymaktadır.

Ülkemizin orta gelir tuzağını aşmasını sağlayacak en önemli üretim faktörü, giderek insangücü sermayesinin, yenilikçiliğin ve Ar-Ge'nin öneminin hızla arttığı küresel bir dünyada, elbette böyle bir tablo içerisinde gelişmeye devam edemez. Kısa vadede, istikrara odaklanırken, orta ve uzun vadede, gelecek yıllarda küresel rekabetin en önemli belirleyicisi olacak olan nitelikli insangücüne ve bu hedefe yönelik politikalara en yüksek önceliği vermek zorundayız.

Şüphe yok ki, orta vadede de yapılacak başka önemli ev ödevlerimiz de var. Bunların başında, dış tasarruflara olan ihtiyacımızı sürdürülebilir bir yapıya dönüştürme süreci gelmekte.

2023 vizyonuna uygun bir program öngörürsek, rakamsal bir analiz sonucu önümüze şu hedefler çıkıyor:

Büyüme, ekonomik ve sosyal anlamda en az sıkıntı yaratacak düzeyde kısıtlarken, gayri safi yurtiçi hasılanın %23-24'ünün altına düşmeyen oranlarda yatırım yapmalıyız. Ancak, bu oranın sağlanması için, en fazla %5 mertebesinde bir cari açık/GSYH oranına tekabül edecek şekilde, yurtiçi tasarrufların GSYH'ya oranını, %18-19'lar düzeyine çıkarmalıyız. Bu ise, tasarrufların orta vadede 5-6 puan artması demek.

Ayrıca, yine orta vadede, yurtiçinde yaratacağımız katma değeri artırmak için gereken mikro reform gayretimizi en üst düzeyde tutmaya ihtiyacımız var.

Bugüne kadar geniş kapsamlı bu çalışmalar neticesinde, mikro reformlara yönelik yol haritaları ve özellikle 2012 yılında önemli teşvik programları ortaya konuldu. Bu çalışmalarda odaklanılan mikro sorun alanları itibarıyla hükümet ve iş dünyası nezdinde ortaya konulan tespit ve çözüm önerilerinin uyumu, aslında kritik başarı anahtarlarından birinin sağlandığına işaret ediyor.

Bu politika çerçevesi içinde, Sanayi Stratejisi Belgesi önemli bir yer tutuyor. Bu belgenin rehber kabul edilmesi, sanayide dönüşümün hızlandırılmasının anahtarıdır. Sanayi Stratejisi kapsamındaki yatırım ve iş yapma ortamını iyileştirecek eylem planlarının hızla uygulamaya konulması gerekiyor. Diğer yandan Belgede yer alan şebeke endüstrileri ve altyapı sektörleri dahil olmak üzere ekonominin tüm sektörlerinde tam rekabetçi piyasa koşullarının tesis edilmesi amacını da dikkatle gözetmek esas alınmalıdır.

Ayrıca, kapsamlı ve bütüncül bir vergi sistemi reformu, rekabetçi piyasa ekonomisinin hukuki istikrarına büyük katkı sağlayacaktır. Aynı kapsam içerisinde, kayıtdışı ekonomiyle, sistematik bir yaklaşımla mücadele etmenin de çok önemli olduğunun altını çizmek istiyorum. Hukuki istikrar olmadan ekonomik istikrarı sağlayamayız.

Türkiye ekonomisinin ve sanayisinin gelişimi, uyum gücü ve istikrarı açısından büyük önem taşıyan işgücü piyasası reformları, kısa sürede hızlı mesafe kat edilmesi gereken temel başka bir alandır. Enerji sektöründe yapılması gereken mikroreform alanlarından bahsetmeden geçemeyeceğim. Çünkü özellikle imalat sanayi ile enerjinin çok güçlü bir bağı var. Enerjide verimliliği arttırmak ve riskleri azaltmak amacıyla kaynak çeşitlendirmesi, aynı zamanda yeşil büyümeye odaklanması Türkiye sanayinin orta ve uzun vade ihtiyaçları için hayati değer taşımaktadır.

Ve tabii bu konulara odaklanırken, bugün raporun tanıtımında da eminim ortaya konulacaktır, Avrupa Birliği'nin bir ekonomik yakınsama ve dönüştürme aracı olarak orta gelir tuzağını aşmak açısından, taşıdığı potansiyeli göz ardı etmememiz gerekiyor. Adaylık ve nihayetinde üyelik süreci, ülkemize

ekonomik, sosyal, politik ve demokratik anlamda hızlı bir dönüşüm ve yakınsama potansiyeli sağlama anlamında halen önemli bir fırsat niteliğini korumaya devam etmektedir.

Ben başta Sayın Başkan olmak üzere, TÜRKONFED Yönetim Kurulu ve üyelerini ülkemiz geleceğini etkin bir biçimde tartışabilmemiz açısından çok kıymetli bu proje için kutluyorum.

Değerli TÜRKONFED üyeleri;

Bu zirveyle birlikte ben TÜSİAD Yönetim Kurulu başkanı olarak sizlere son kez hitap etme olanağını buldum. Bu sadece TÜSİAD başkanı olarak bir veda. Zira sizlerle bir TÜSİAD üyesi olarak farklı çalışmalarda yine yanyana geleceğimize eminim. TÜSİAD Başkanı olarak görev yaptığım iki dönem boyunca üyesi olduğumuz TÜRKONFED'in gösterdiği kurumsal gelişim, eriştiği etkinlik benim için çok önemli ve değerli oldu. Sizlerin, sizin gibi bağımsız, gönüllü iş insanlarının Türkiye'nin her yerinde seslerini duyurabilmelerinin, istihdam yaratabilmelerinin, değer kazandırabilmelerinin Türkiye'nin en önemli gücü ve potansiyeli olduğuna yürekten inanıyorum. Türkiye'nin, hepimizin ulaşmaya çalıştığı demokratik 1. Lig ülkesi olması ancak ve ancak özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerini, müteşebbislerini büyümesine ve yarattığı değere eklemleyebilmesi ile mümkün olacaktır. O nedenle her birinizin Yeni Türkiye'yi yaratmak için vereceğiniz katkılar, sizlerin Türkiye'nin önündeki stratejilerin oluşturulmasına katılımı çok değerli.

Son üç yıl boyunca TÜRKONFED içinde birlikte çalışma olanağı bulduğum tüm arkadaşlarıma ayrıca teşekkür ediyorum. Aynı amaçlar, aynı Türkiye vizyonu için bağımsızlık, şeffaflık, hesap verebilirlik ilkelerinden ödün vermeden bugünlere geldik. Bunun sürekli olacağı ve bu ilkelerden hiçbir zaman vazgeçmeyeceğimiz inancıyla hepimizi saygı ve sevgi ile selamlıyor, başarılarımızın devamını diliyorum.